

Defensores dels Drets Humans

PROPOSTES D'ACTIVITATS
DIDÀCTIQUES

Índex

Presentació.....	1
Activitat 1: Dret a la lliure circulació.....	2
Activitat 2: Dret a la lliure circulació.....	3
Activitat 3: La pena de mort	4
Activitat 4: Debat sobre la pena de mort	6
Activitat 5: Drets mediambientals a la nostra ciutat	7
Activitat 6: Bolívia i el dret a l'aigua.....	8
Activitat 7: Dret a la llibertat d'expressió.....	10
Activitat 8: Dret a la llibertat de reunió i associació pacífiques	12
Activitat 9: Què és la pobresa?.....	13
Activitat 10: Respecta els meus drets, respecta la meva dignitat	14

PRESENTACIÓ

Ciutats Defensores dels Drets Humans és un projecte conjunt entre l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat, la Comissió Catalana d'Ajuda als Refugiats, l'Institut de Drets Humans de Catalunya i l'Institut Català Internacional per la Pau, amb la participació d'altres municipis catalans i d'altres institucions i entitats que vol donar a conèixer la feina de les persones defensores dels drets humans, ajudant a conscienciar a la ciutadania de les ciutats participants sobre la necessitat d'integrar la defensa dels drets humans en la nostra tasca quotidiana.

Un dels principals objectius del projecte és sensibilitzar als més joves. Per aquest motiu, més enllà de les sessions que realitzaran les persones defensores dels drets humans als centres educatius, és important treballar la temàtica que s'abordarà en clau de drets humans. D'aquesta manera, els joves podran començar a endinsar-se en el món dels drets humans i el context en què actua cada persona defensora. Seguint aquesta línia presentem aquest

quadern que engloba un recull de propostes didàctiques per treballar a les aules.

Aquestes propostes s'han extret principalment de fitxes i dossiers didàctics d'Amnistia Internacional i d'Intermón Oxfam. Val a dir, que algunes de les propostes que inclou aquest quadern són un resum i, per tant, podreu trobar més informació seguint l'enllaç d'on s'ha seleccionat la proposta didàctica.

Tot i que els drets humans són per naturalesa indivisibles i interdependents, cada persona defensora dels drets humans que visitarà les nostres ciutats treballa més específicament en la defensa d'un dret concret. Per aquest motiu, el quadern es divideix en 5 temes, cadascun vinculat al treball de cada defensor/a dels drets humans. A la vegada, cada tema inclou dues propostes didàctiques: una per a la franja d'edat a partir de 12 anys i, l'altra per als i les joves a partir de 15 anys.

Persones defensores	País	Drets Humans	On estan recollits?	Activitats relacionades
Pare Pedro Pantoja	Mèxic	Dret a la lliure circulació	Art. 13 Declaració Universal de Drets Humans (DUDH)	Activitat 1 Activitat 2
Helena Maleno	Marroc	Dret a la lliure circulació	Art. 13 Declaració Universal de Drets Humans (DUDH)	Activitat 1 Activitat 2
Andrés Krakenberger	Espanya	Dret a la vida (lluita contra la pena de mort)	Art. 3 Declaració Universal de Drets Humans (DUDH)	Activitat 3 Activitat 4
Yolanda Ouelí	Guatemala	Dret al medi ambient	Art. 3 Declaració Universal dels Drets Humans Emergents (DUDHE)	Activitat 5 Activitat 6
Maryam Al-Khawaja	Bahrain	Dret a la llibertat d'opinió i expressió Dret a la llibertat de reunió i d'associació	Art. 19 i 20 Declaració Universal de Drets Humans (DUDH)	Activitat 7 Activitat 8
Ruth Mumbi	Kenya	Dret a una vida digna (èmfasi amb els drets de les dones)	Art. 1 Declaració Universal dels Drets Humans Emergents (DUDHE)	Activitat 9 Activitat 10

ACTIVITAT 1:

DRET A LA LLIURE CIRCULACIÓ

Història d'una persona immigrant

Edat: 12+

Duració: 60 min

Objectius: Indagar els motius pels quals una persona emigra i les vulneracions dels drets humans a les quals se sotmet. Desenvolupar un esperit d'empatia que afavoreixi l'apropament a les persones migrants.

Metodologia

Principalment es tracta d'exercicis de recerca d'informació i redacció. L'alumnat haurà de buscar una història d'emigració real a través dels seus pares/mares, amics/amigues, altres familiars, veïns/veïnes, etc. Per obtenir informació sobre la història podran fer les preguntes suggerides a continuació o d'altres que consideren més oportunes:

- Per què va marxar?
- Quins dels seus drets van ser o estan sent vulnerats?
- Per què va escollir un determinat país o comunitat?
- Què va sentir quan va haver de marxar i deixar la seva família, la seva terra, la seva cultura?
- Com es va desplaçar?
- Quina és la seva història des que va deixar la seva terra i la seva família?
- Com el/la van tractar al país o comunitat receptora?
- Quines són les lleis d'immigració que li van afectar?
- Va tornar uns anys més tard al seu país/comunitat?
- Per què va poder tornar?
- Podria la seva història servir-te per a comprendre millor la migració i saber solucionar les causes que la provoquen? Com?

A continuació posar en comú les històries recopilades. A mesura que vagin exposant els treballs, el professor o la professora explicarà de quin tipus de migració es tracta, si les persones entrevistades van ser refugiades, van sol·licitar asil, van emigrar per temes econòmics, etc. Se suggereix que es busquin casos que exemplifiquin diferents motius de marxar (migrant econòmic, persona refugiada/desplaçada i víctima de tracta). D'aquesta manera, es podran comparar les diferents respostes en funció del motiu que els/les va impulsar a marxar.

Nota: Activitat extreta del dossier d'Amnistia Internacional "Unidad Didáctica Derechos Humanos de las personas en Movimiento", pàg. 20. Consulteu el dossier per informació per al professorat sobre la temàtica i més activitats didàctiques:

<http://tinyurl.com/nkfs5as>

ACTIVITAT 2:

DRET A LA LLIURE CIRCULACIÓ

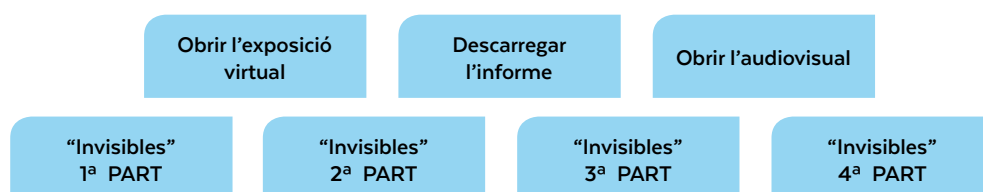
Víctimes invisibles

Edat: 15+

Duració: 60 min

Objectius: Visualitzar la vulneració dels drets humans de les persones migrants. Prendre consciència del paper dels Estats en la protecció de drets i la seva responsabilitat en la violació dels mateixos. Identificar les principals víctimes d'agressions i abusos en els processos migratoris.

Materials: Víctimes invisibles, persones migrants en moviment a Mèxic: informe, vídeo, exposició virtual i curtmetratges "Los Invisibles", presentats i co-dirigits per Gael García Bernal. Per a descarregar aquests materials consulteu l'activitat a l'enllaç de sota a l'apartat de Nota.

Procediment: En el material didàctic es relata el cas de Margarita, migrant salvadorenca de 27 anys que va patir abusos sexuals a Mèxic al 2009 quan intentava arribar als EEUU

Uno no se imagina que el sueño se puede acabar en un ratito en este camino. [...] [El militar] me llevaba de la mano por el monte. Me llevó lejos de las vías del tren, estábamos solos. Me dijo de quitarme la ropa para ver si traía droga. Me dijo que me dejaba ir si hacía lo que me decía.

Amb el suport dels testimonis del vídeo i de l'exposició virtual de "Víctimas invisibles, migrantes en movimiento en México" plantejar un exercici en parelles de recerca d'informació i anàlisi sobre les qüestions que apareixen als capítols 2 i 3 de l'informe, per a respondre a les següents preguntes:

- Quins són els principals perills del viatge?
- De quina manera es produeixen i qui és el causant?
- Quin és el paper de l'Estat mexicà i la seva responsabilitat?
- Quins abusos es cometien durant els controls de migració?
- A quin tipus de violència estan sotmeses les dones migrants? per què?
- Quins drets humans els estan sent vulnerats a les persones migrants a Mèxic?
- Creus que al teu país succeeixen vulneracions de drets humans similars a les quals pateixen a Mèxic?
- Després d'aquesta fase, organitzar una sessió de debat i exposició grupal a classe per a respondre a les preguntes formulades.

Nota: Activitat extreta del dossier d'Amnistia Internacional "Unidad Didáctica Derechos Humanos de las personas en Movimiento" pàg. 25. Consulteu el dossier per informació per al professorat sobre la temàtica i més activitats didàctiques:

<http://tinyurl.com/nkfs5as>

ACTIVITAT 3:

LA PENA DE MORT

La pena de mort és igual a tots els continents?

Edat: 12+

Duració: 60 minuts

Objectius: Visibilitzar les diferències en relació a l'existència de la pena de mort en els diferents continents

10 minuts

Exposar el problema de la pena de mort al món breument i preguntar l'opinió dels qui participen. Algunes de les preguntes que es poden fer són: Creus que la pena de mort s'aplica a l'actualitat? Quins països creus que l'apliquen? Per quins motius es du a terme?

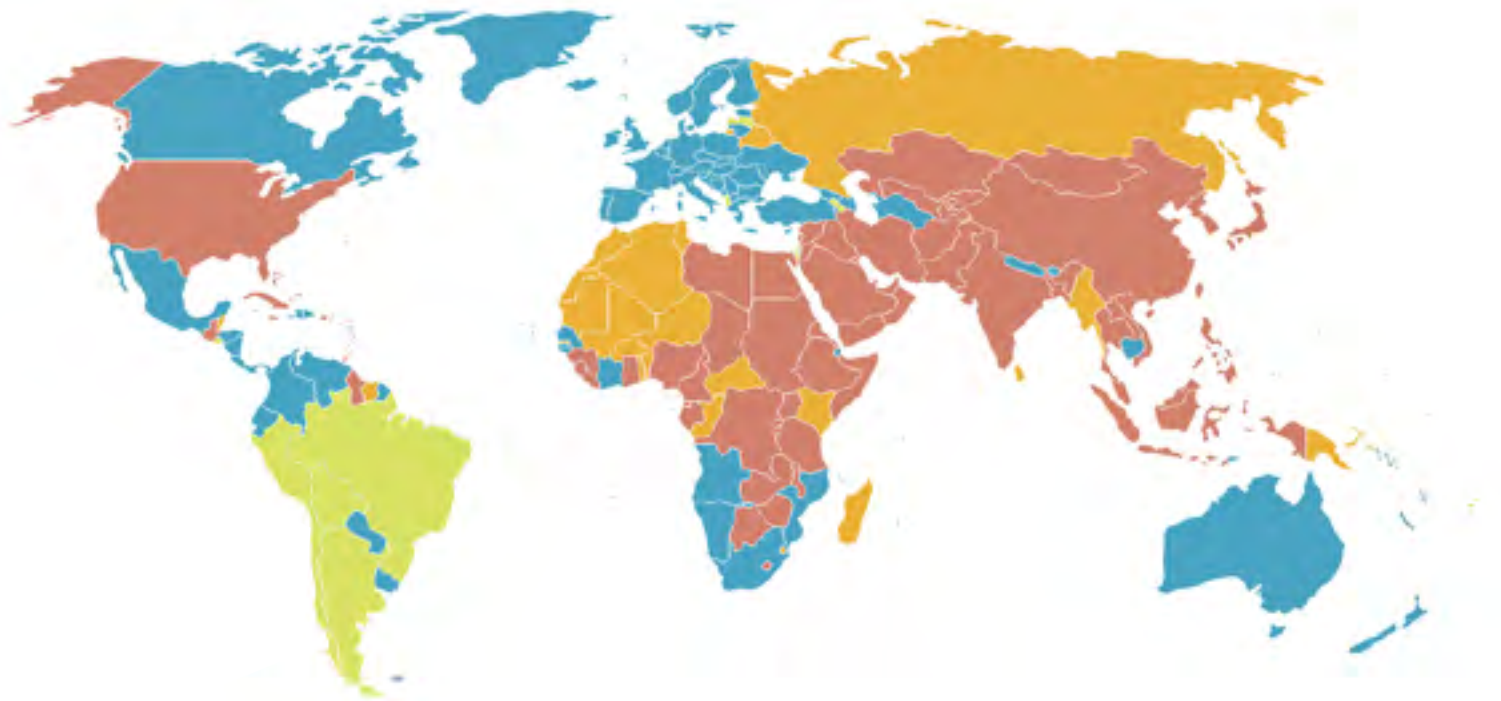
20 minuts

Formar cinc grups, un per cada continent: Amèrica, Europa, Àfrica, Àsia i Oceania. Cada grup accedirà al Mapa didàctic de l'abolició de la pena de mort (<https://www.es.amnesty.org/temas/>

pena-de-muerte/mapa/) i contestarà a les preguntes del quadre amb la informació que trobi al mapa i a l'apartat de PER SABER-NE MÉS

15 minuts

Exposar els resultats obtinguts per cada grup i establir una comparació entre continents. Una persona representant de cada grup exposarà breument el cas concret que hagin trobat i s'extrauran conclusions entre els participants

- Abolida per tots els crims
- Abolida per crims no comesos en circumstàncies excepcionals
- Abolida a la pràctica
- Països on s'aplica la pena de mort

Continent: _____

- En quants països no existeix la pena de mort? Quins són?

- En quants països s'aplica la pena de mort per a delictes comuns? Quins són?

- En quants països encara és legal la pena de mort, s'apliqui o no?

- Quan es considera un país abolicionista?

- En els països en què s'aplica la pena de mort però que es consideren abolicionistes, per quins delictes es du a terme?

- Busca el cas d'alguna persona condemnada a pena de mort en el teu continent i explica la seva situació

PER SABER-NE MÉS

Dades i xifres sobre la pena de mort:

<https://www.es.amnesty.org/temas/pena-de-muerte/datos-y-cifras/>

Arguments en contra de la pena de mort:

<https://www.amnesty.org/es/what-we-do/death-penalty/>

La pena de mort al món:

<https://doc.es.amnesty.org/cgi-bin/ai/BRSCGI/ACT5000012015SPANISH?CMD=VEROBJ&MLKOB=33215170808>

Exposició virtual sobre la pena de mort

<https://www.es.amnesty.org/exposiciones-virtuales/pena-de-muerte/pena-de-muerte/>

La pena de mort a l'Aràbia Saudita:

<https://www.amnesty.org/es/countries/#section-5-10>

Nota: Activitat extreta del dossier d'Amnistia Internacional i Red de escuelas por los derechos humanos "10 de octubre, día internacional contra la pena de muerte" pàgina 9. Consulteu el dossier per obtenir informació sobre la pena de mort al món (pàg. 3-6) i per veure més activitats didàctiques sobre aquesta temàtica

<http://tinyurl.com/of798hh>

ACTIVITAT 4:

DEBAT SOBRE LA PENA DE MORT

Hem de tornar a implantar la pena de mort?

Edat: 15+

Duració: 60 min

Context: Aquesta és la pregunta que es planteja en el debat sobre la pena de mort.

Un govern està considerant la possibilitat de reimplantar aquesta pena. Malgrat el descens del nombre de delictes des de l'abolició de la pena de mort, han augmentat les opinions a favor de que es torni a implantar. Sobretot des d'aquell sangonós atracament en què moriren sis persones i cinc van ser ferides. Abans de decidir, el govern vol conèixer l'opinió general sobre el tema. Per això, la televisió decideix organitzar un debat sobre la pena de mort. Ciutadania de tot tipus i amb diferents opinions parlaran del tema durant el debat. Un cop acabat, la comissió governamental decidirà el seu punt de vista.

Qui hi intervé?

En aquest debat intervenen cinc representants de diferents parts interessades. La persona que moderi és la presidenta de la comissió governamental de la pena de mort. Aquesta comissió té quatre membres que no representen cap de les parts interessades, són independents. Després del debat hauran de prendre alguna decisió sobre el tema.

Els grups que intervenen en el debat són els següents:

1. Ex-condemnat a mort i els seus familiars
2. Botxins (executors de la pena)
3. Amnistia Internacional
4. Víctimes (i els seus familiars) del drama de l'atracament
5. El "comitè contra la criminalitat"

La preparació

La classe es divideix en sis grups: les cinc parts interessades i la comissió. Cada grup rep un paper d'instruccions (Consulteu els arguments que haurà de defensar cada grup a l'activitat completa a l'enllaç de sota). Durant deu minuts es prendrà nota dels arguments a favor o en contra de la pena de mort, segons el grup que representi l'alumnat. Després de la preparació, cada grup escollirà un representant que serà qui parlarà durant el debat.

El debat

- **Primera ronda (10 minuts)** Els cinc representants tenen dos minuts cadascun per presentar-se i donar el seu punt de vista sobre el tema.
- **Segona ronda (10 minuts)** Els quatre membres de la comissió governamental poden fer preguntes als representants.

- **Tercera ronda (15 minuts)** Els cinc representants tenen ara la possibilitat d'entrar en debat. Els espectadors els poden fer preguntes.
- **Quarta ronda (10 minuts)** La comissió delibera en públic i considera tots els arguments. La persona que presideix la comissió comunica la decisió final i n'explica les raons.

Nota: Aquesta fitxa és un resum de l'activitat inclosa a la carpeta didàctica d'Amnistia Internacional i Grup d'Educadors: "La pena de mort" pàgines 16-23. Consulteu el següent enllaç per veure l'activitat completa:

<http://tinyurl.com/q2nzfsh>

ACTIVITAT 5:

DRETS MEDIAMBIENTALS A LA NOSTRA CIUTAT

Edat: 12+

Duració: 60 min

Objectius: Analitzar els efectes de l'activitat de les empreses en la qualitat de vida a les nostres ciutats i com afecta al medi ambient. Reflexionar sobre què podem fer

El dret a un medi ambient adequat inclou el dret a gaudir d'un entorn ambiental segur per al desenvolupament de la persona, saludable i amb condicions ecològiques. També recull el deure de conservar-lo i l'obligació per part dels poders públics de vetllar per una utilització racional dels recursos naturals.

El dret a un medi ambient adequat es deriva d'altres drets com el dret a una alimentació adient, el dret a la salut i, fins i tot, el dret a la vida. Aquest dret està reconegut en diferents documents internacionals com la Resolució de l'Assemblea General 45/94:

"totes les persones tenen dret a viure en un ambient adequat per la seva salut i benestar"; a la Declaració de Ríó sobre Medi Ambient i Desenvolupament de 1992, al Protocol de Kioto de 2005 i a la Declaració Universal de Drets Humans Emergents.

El 19 maig de 1999 el Parlament de Catalunya va aprovar per unanimitat la Declaració de Principis sobre Drets Humans i Medi Ambient.

Instruccions

L'alumnat haurà de buscar informació, en parelles o en grups, sobre una empresa, un negoci que estigui contaminant alguna zona de la seva ciutat (el riu, la platja, el bosc, el camp, l'aire) o d'una ciutat propera. Després hauran de mostrar d'una manera gràfica l'impacte d'aquesta empresa/negoci sobre la ciutat.

Pas 1

En parelles o en grups que expliquin:

- A què es dedica l'empresa o negoci que han escollit?
- Quins beneficis aporta a la ciutat?
- De quina manera la seva activitat està contaminant/afectant la seva ciutat (a nivell atmosfèric, acústic, de l'aigua, del sòl)?
- Com aquesta contaminació ha afectat a la vida de les persones que viuen a la ciutat i al medi ambient?

Pas 2 (el pas 1 i 2 es poden fer simultàniament)

Mostrar gràficament l'impacte de l'empresa/negoci. Algunes de les opcions poden ser les següents:

- Buscar fotografies de com era la ciutat abans i després de la instal·lació de l'empresa
- Buscar notícies que parlin dels efectes de l'empresa.
- Recollir el testimoni d'una persona (un avi/àvia, un veí/veïna, un treballador/a) per exemplificar com ha afectat aquesta empresa/negoci a la seva qualitat de vida i al medi ambient

Pas 3

- Què es pot exigir a l'empresa perquè repari els danys comesos?
- Què es pot exigir als poders públics per millorar la situació dels ciutadans?
- Què podem fer nosaltres com a ciutadans per millorar la situació?

ACTIVITAT 6:

BOLÍVIA I EL DRET A L'AIGUA

Edat: 15+

Duració: 60 min

Explicació: Aquest joc de rol es basa en un cas real succeït a Cochabamba. Hi ha una introducció i uns textos per a cada personatge que ajudaran l'alumnat a elaborar els seus arguments.

Instruccions:

- Introduir el cas de Cochabamba a través dels textos (informació a l'activitat completa. Consulteu l'enllaç de sota)
- Fer grups de 3 o 4 persones. Hi ha d'haver 7 grups en total
- A cada grup es distribuirà informació sobre el seu personatge que els ajudarà a defensar les seves posicions (veure activitat completa a l'enllaç de sota)
- Cada grup haurà d'omplir la targeta de joc de rol
- Cal una persona moderadora del joc (professor/a) per anar marcant els temps
- La missió és que cada grup defensi la seva postura i arribar a un acord si és possible amb les altres parts implicades
- Poden parlar entre ells/es abans de començar el debat general, per fer aliances o pre-acords amb les altres parts
- Targeta de joc de rol

Què voleu?

Arguments que utilitzareu per convèncer els altres

Quina postura defenseu?

Després del joc feu una valoració entre tots de com ha anat. Expliqueu els resultats del diàleg

Personatges:

- Grup A:** Banc Mundial
- Grup B:** Govern de Bolívia
- Grup C:** Multinacional i gran empresa
- Grup D:** Camperols
- Grup E:** Organitzacions veïnals
- Grup F:** Intel·lectuals
- Grup G:** Observadors internacionals

Després del debat:

Connectar-se a Internet i buscar informació sobre el cas a Cochabamba i respondre a les següents preguntes:

- Què va passar a Cochabamba l'any 2000?
- Qui va privatitzar l'aigua i per què?
- Què va fer la ciutadania?

TEXTS QUE ACOMPANYEN L'ACTIVITAT

Cochabamba. Regió de Bolívia.

La ciutat de Cochabamba va ser fundada a la riba del riu Rocha l'1 de gener del 1574 per Sebastián Barba de Padilla. Cochabamba és la "Ciutat Jardí" de Bolívia. El seu clima és el més estable de tot el país. Cochabamba ha crescut i s'ha modernitzat. En aquest últim període de temps s'hi han fet obres de gran magnitud, com ara la carretera de Cochabamba a Santa Cruz, la refinaria de petroli, la presa de l'Angostura, la planta d'energia elèctrica de Corani, la fàbrica de ciment, la carretera al Chapare, la via asfaltada a Oruro o la xarxa de transició d'energia Cochabamba-Santa Cruz.

La guerra de l'aigua a Cochabamba

Com a part de les polítiques privatitzadores impulsades pel Banc Mundial per a l'Amèrica Llatina, l'any 1999 el govern bolivià decideix concedir a una empresa transnacional, la Bechtel (Aguas del Tunari com es diu allà), la facultat de gestionar i de distribuir tota l'aigua de la ciutat de Cochabamba i els voltants.

Fiascos: Cochabamba, Bolivia

(...) El govern bolivià havia concedit un contracte de 40 anys a Aguas del Tunari l'any 1999, seguint uns termes molt beneficiosos per a la companyia. Les tarifes d'aigua van augmentar immediatament del 100 fins al 200% en alguns casos. Va ser un cop dur per als petits grangers i per a la gent. En un país on el salari mínim és de 100 dòlars per mes, moltes famílies pagaven factures d'aigua de 20 dòlars o més. Incapaçes de sobreviure sota la càrrega dels nous preus de l'aigua, els ciutadans van començar una campanya per expulsar la companyia privada de l'aigua (...)

Nota: Activitat resumida i extreta del material didàctic d'Intermon Oxfam "Bolívia y el derecho al agua" pàgines 3-18. Per veure l'activitat completa seguiu el següent enllaç i descarregueu el PDF de l'apartat "Descargar recursos":

<http://tinyurl.com/pegermb>

Nota: Es recomana la pel·lícula "También la lluvia" dirigida per Icíar Bollaín

ACTIVITAT 7:

DRET A LA LLIBERTAT D'EXPRESSIÓ

Edat: 12+

Duració: 60 min

Objectius:

- Animar a l'alumnat a considerar les experiències, els sentiments i les necessitats d'altres persones (promovent una consciència solidària).
- Comprovar la tendència de cada persona a jutjar als altres segons els seus propis sentiments, valors, necessitats i motivacions.
- Aprendre a tenir en compte les emocions, els punts de vista i les perspectives de les altres persones, com a primer pas per a desenvolupar els conceptes de drets humans.
- Demostrar que si no es tenen en compte els aspectes enumerats anteriorment és difícil aconseguir una societat en què els drets humans siguin realment respectats.

Descripció:

Joc de rol basat en situacions properes a l'alumnat per a millorar la seva capacitat d'empatia i sensibilitat cap als drets i necessitats de la resta de persones.

Material:

Article 19 de la Declaració Universal de Drets Humans:
"Tot individu té dret a la llibertat d'opinió i expressió".
Texts de situacions i fulla d'observacions (al següent full).

Desenvolupament:

1. Es formen diversos grups de tres participants. A cada grup se li dona un text que descriu la mateixa situació.
2. A cada grup, dos participants assumeixen els rols proposats (Estudiant 1 i Estudiant 2) i tracten de transmetre com perceben la situació viscuda segons el seu rol. Poden parlar d'experiències, sentiments i motivacions relacionades amb el problema.
3. La tercera persona integrant del grup ha d'observar les intervencions i prendre notes a una Fulla d'observacions de les experiències, els sentiments i les motivacions expressades pels seus dos companys o companyes.
4. Un cop acabat, s'intercanvien els rols, de manera que tothom interpreti el paper d'estudiant 1, estudiant 2 i observador u observadora.
5. Es repeteix el mateix procés amb una situació diferent
6. Per acabar, es proposa analitzar les experiències i les diferents reaccions de manera independent a cada grup, utilitzant com a referència el següent guió:
 - Quin ha estat el punt de vista mostrat?
 - Quines experiències i motivacions permetien comprendre el punt de vista de l'altra persona?
 - Com s'ha sentit l'alumnat en canviar de rol?
 - Ha estat difícil fer d'observador/a?
 - Quins són els punts principals de l'activitat realitzada?
 - Per què és important tenir en compte el punt de vista de l'altra persona?
 - Aquest aprenentatge té alguna relació amb els principis que conté la Declaració Universal dels Drets Humans? Concretar-ho en cas afirmatiu.
7. Després d'uns 10 minuts es pot fer una posada en comú.

SITUACIONS

Situació 1

Estudiant 1: sou molt bons amics/amigues. Demà teniu un examen. Els exàmens anteriors els has suspès i et preocupa molt què diran els teus pares si aquest examen també el fas malament, així que has decidit fer-te “chuletas”. Els teus pares sempre et diuen que allò important són les notes. A més, una “chuleta” no és tan greu. Has decidit demanar ajuda al teu amic/amiga perquè t’ajudi a prepara-les. Al cap i a la fi, l’amistat consisteix a ajudar-se.

Estudiant 2: Sou molt bons amics/amigues. Aquesta vegada t’ha demanat que li ajudis a preparar una “chuleta” per a l’examen, però tu no vols fer-ho. Et sembla que cadascú s’ha de responsabilitzar de la seva feina i copiar no està bé. A casa sempre t’han dit que s’ha d’anar amb la veritat pel davant. A més, saps que el/la professor/a s’acabarà assabentant i que potser acabes dins d’un embolic. Estàs una mica enfadat/da i també preocupat/da perquè no vols perdre l’amistat.

Situació 2

Estudiant 1: Al cap de dos dies teniu l’examen d’anglès. T’ha desaparegut el llibre i no pots estudiar. Has d’aprovar l’examen, però no vols demanar diners als teus pares per a un altre llibre perquè sempre et diuen que ets una persona despistada que no tens cura de les teves coses. Has decidit demanar-se’l al teu amic/amiga perquè sempre prepara bé els exàmens i segur que ja s’ho ha estudiat tot. Només necessitarà repassar-ho una mica abans de l’examen.

Estudiant 2: El teu amic/amiga necessita el llibre d’anglès perquè el seu ha desaparegut. Com tu ja tens gairebé preparat l’examen, vol que se’l deixis. Però et sembla injust que per la seva deixadesa (de no haver estudiat abans) et perjudiqui. A més, saps per exàmens anteriors, que si no repasses el temari el dia d’abans pots tenir moltes dificultats. Vols conservar la seva amistat però no vols deixar-li el llibre.

Situació 3

Estudiant 1: Has arribat tard a classe perquè t’has trobat amb un amic/amiga que feia temps que no veies i que tenies ganes de saludar. Penses que és important cuidar les amistats, que és important veure’s i que “per uns minuts... no passa res”. Quan arribes a classe, el professor/a no et deixa entrar i tampoc no et permet que li expliquis per què has arribat tard. A tu, t’agradaria entrar a classe perquè tindràs un examen uns dies més tard i si no entres hauràs de demanar a altres persones que t’expliquin el que han donat aquell dia a classe.

Professor/a: Avui un estudiant ha arribat tard i no t’agrada la manca de puntualitat de l’alumnat. Això indica una falta de respecte cap a tu i cap als seus companys i companyes. No es preocupen per arribar a l’hora i després interrompen la classe o la retarden posant qualsevol excusa i degut a això no et dona temps de fer tot el programa. Tu ets responsable de que es doni tot el temari. Com tampoc no vols demanar-los que estudien molt per la seva banda, has decidit no deixar entrar a ningú fora de l’hora, independentment de l’excusa que tinguin.

Situació 4

Estudiant 1: Sou bons amics/amigues. Per això t’ha demanat ajuda amb un grup de joves que volen barallar-se. Tu no vols enfrontar-te, però vols mantenir l’amistat. Tens un familiar major que va acabar molt malament a causa d’una baralla i vas prometre a la teva família que mai no et posaries en una baralla. Creus que els problemes es poden resoldre pacíficament.

Estudiant 2: Un grup de joves està constantment provocant-te i desafiant-te perquè et barallis amb ells/es. No vols anar a soles, per això li has demanat ajuda al teu bon amic/amiga. La teva família sempre et diu que has de defensar-te i la teva forma de resoldre els problemes és barallant-te. A més, penses que les amistats estan per ajudar-se.

FULL D'OBSERVACIONS

ESTUDIANT 1

Experiències

Sentiments:

Motivacions:

ESTUDIANT 2

Experiències

Sentiments

Motivacions:

Nota: Activitat extreta del dossier d'Amnistia Internacional "Al derecho y al revés" pàg. 19. Consulteu el dossier per informació per al professorat sobre la temàtica i el material adjunt:

<http://tinyurl.com/ajucb5q>

ACTIVITAT 8:

DRET A LA LLIBERTAT DE REUNIÓ I D'ASSOCIACIÓ PACÍFIQUES

Edat: 15+

Duració: 60-90 min

Objectius: Analitzar quins fets, situacions i sentiments impulsen a la gent a sortir al carrer i fer ús del seu dret a la llibertat de reunió i d'associació pacífiques (art. 20 de la Declaració Universal de Drets Humans)

Pas 1: Mireu les fotografies

- Quines són les raons per les quals es reuneixen aquestes persones?
- Agrupa les imatges que tenen alguna cosa en comú i explica per què?
- Què fa que les persones es mobilitzin, es reuneixin o s'organitzin conjuntament?

Pas 2: La llista

Confecciona una llista de coses, fets, situacions i persones que t'indignin, és a dir, que et produeixin enuig perquè ho consideres injust. Després ho compares amb el grup i després amb tota la classe.

JO	EL MEU GRUP	LA MEVA CLASSE

OBSERVACIONS:

Pas 3: Per què sortim al carrer?

- Per què creus que la gent s'indigna en la nostra societat? I en altres societats? Comparteix les teves respostes amb els teus companys i companyes.
- Llegir els testimonis (consulteu l'activitat completa a les pàgines 4-6 a l'enllaç de sota)
- Un cop llegit els testimonis relacionar-los amb els titulars de premsa que inclou l'activitat completa (pàg. 6-8)
- Quina relació creus que hi ha entre les notícies i els testimonis que has llegit?
- Un cop llegides i relacionades les notícies amb els testimonis, recull les conclusions a què arribeu. Intenta identificar quines són les causes de la mobilització ciutadana.

Nota: Activitat resumida i extreta del material didàctic d'Intermon Oxfam "La rebelión de las plazas". Per veure l'activitat completa seguiu el següent enllaç i descarregueu el PDF de l'apartat "Descargar recursos":

<http://tinyurl.com/pb356vg>

ACTIVITAT 9:

QUÈ ÉS LA POBRESA?

Edat: +12

Duració: 60-90 min

Objectius: Desenvolupar la comprensió sobre què significa pobresa i com és viure en diferents països i comunitats. Explorar la relació entre desigs, necessitats humanes i pobresa.

Pas 1: Reflexió personal: “Coses que vaig voler o necessitar...”

L'alumnat reflexionarà sobre allò que la gent desitja i necessita i sobre què significa pobresa. Demanar a l'alumnat que recordi un moment en què va voler o va sentir que necessitava una cosa concreta i no ho va obtenir. Pregunti:

- Què era?
- Què vas fer per intentar aconseguir-ho?
- Quins obstacles et vas trobar que et van impedir aconseguir-ho?
- Hi ha persones o esdeveniments que associes al fet de no haver-ho obtingut?
- Com et va fer sentir no obtenir-ho?

Pas 2: Compartir experiències

Fer grups perquè comparteixin el que no van obtenir i què van sentir. Anoti a la pissarra els comentaris. Pregunti als participants: Quina és la diferència entre desigs i necessitats humanes i anotar-ho a la pissarra.

Pas 3: Què són les necessitats humanes bàsiques?

Fer dues columnes a la pissarra: “A la nostra comunitat/societat” i “Al món”. Començar per la primera columna i utilitzar allò que s'ha anotat el Pas 2 sobre les necessitats. Fer les següents preguntes per fomentar el debat:

- Quines persones o grups de la nostra comunitat no tenen les coses que considerem necessitats humanes bàsiques, o tenen més dificultats per obtenir-les?
- Per què és més difícil satisfer les seves necessitats?
- Fer les mateixes preguntes per omplir la columna “Al món” i analitzar les similituds i diferències de les dues columnes conjuntament amb els alumnes. Resumir algunes de les raons per les quals no es poden satisfer les necessitats i subratllar que hi ha grups similars que sovint no poden satisfer les seves necessitats bàsiques, tant a l'àmbit global com local, com les dones, els grups minoritaris i els joves. Aquests grups solen patir discriminació i tenen major dificultat per accedir a l'educació o la feina, per exemple.

Pas 4: Què és la pobresa

En grups de 3 o 4 persones, anotar en un paper, les idees que associen a “la pobresa”. Després posar en comú les idees i paraules clau. Fomentar el debat analitzant les idees comuns dels grups i les diferents respostes. Per motivar el debat, es pot demanar a l'alumnat que s'imagini que ha de viure amb 1€ al dia i preguntar:

- Què podrien comprar?
- On podrien viure?
- Quines coses no es podrien permetre?
- Com se sentirien?

Després resumir les idees i emfatitzar la relació entre allò que han

assenyalat com a necessitats bàsiques i la pobresa:

- Hi ha pobresa quan les persones no tenen aigua potable o menjar suficient.
- Les persones que viuen en la pobresa sovint no tenen una casa o un allotjament adequat o accés a una bona atenció sanitària.
- La pobresa està vinculada a la manca d'accés a l'educació, al treball i a un sou digne que pugui cobrir les necessitats humanes bàsiques per a la supervivència.
- Les persones que viuen en la pobresa poden sentir-se exclòses, frustrades i indefenses i tenen dificultats per accedir als recursos que els podrien ajudar a sortir d'aquesta situació.
- Les persones o grups que pateixen marginació, discriminació i exclusió solen sentir indefensió i que les seves veus no són escoltades o són ignorades per aquells que prenen les decisions.

Nota: Activitat extreta del dossier d'Amnistia Internacional “Respecta mis derechos, respeta mi dignidad. Módulo 1: la pobreza y los derechos humanos”. Activitat 1 pàgina 14. L'activitat que s'ha incorporat és un resum, per veure l'activitat completa, amb més informació per al professorat, consultar el següent enllaç:

<http://tinyurl.com/pw8lvue>

ACTIVITAT 10:

RESPECTA ELS MEUS DRETS, RESPECTA LA MEVA DIGNITAT

Edat: 15+

Duració: 60-90 min

Objectius:

- Animar a l'alumnat a que analitzi de manera crítica com els abusos contra els drets humans vinculats a la pobresa exacerben les experiències de privació social, exclusió, inseguretat i indefensió, especialment, a les dones i les nenes.
- Reflexionar sobre el que poden fer les persones que viuen en la pobresa perquè es respectin els seus drets i què pot fer l'alumnat al respecte.

Pas 1: Visualització del vídeo "Las mujeres de Kibera"

Kibera és un barri marginal de la ciutat de Nairobi (Kenya) on un milió de persones viu sota el llindar de la pobresa. El vídeo mostra les condicions de vida en aquest barri i com la pobresa afecta principalment a les dones i les nenes.

Pas 2: Reflexió i anàlisi (complementar les respostes amb la informació de la taula. El professorat haurà d'exemplificar cada violació de dret amb una acció de l'activista Ruth Mumbi recollida a la taula)

1. En grups posar en comú què han sentit en conèixer el cas i si en saben d'algun similar al seu país.
2. Preguntar què els ha cridat més l'atenció del cas
3. Preguntes per a la reflexió:
 - Com es manifesta la pobresa al vídeo?
 - Per què són pobres els habitants de la comunitat de Kibera?
 - Quins són els drets que se'ls viola i com? (Consultar la taula)
 - Quin grup de persones són més vulnerables a la violació dels seus drets i per què?
 - Com la pobresa augmenta la possibilitat de que es cometin violacions dels drets humans?

- Què podria fer la població de la comunitat de Kibera per a defensar els seus drets?
- Què podria fer el govern i altres organitzacions per a protegir els drets de la comunitat?

Pas 3: Les conseqüències de les violacions de drets humans per a les persones que viuen en la pobresa: privació, inseguretat, indefensió i exclusió

1. Debate les definicions dels 4 conceptes. Primer preguntar què entenen per cada una d'aquestes paraules i després mostrar les definicions de les targetes
2. Reflexionar també sobre les violacions dels drets humans per a les persones que viuen en la pobresa també en el nostre país o ciutat

Pas 4: Actua

1. Què poden fer els i les alumnes per contribuir al canvi de situacions de pobresa i abusos contra els drets humans com el cas de Kibera? I al nostre país o ciutat?
2. Pensar i dissenyar una acció

TARGETES

(Conseqüències de les violacions de drets humans)

A: PRIVACIÓ

La denegació del dret a un nivell de vida adequat, com per exemple menjar, sostre, atenció sanitària, educació.

B: INSEGURETAT

La denegació del dret a la seguretat física, com per exemple, protecció davant la brutalitat policial, la violència de gènere i els crims amb armes de foc.

C: INDEFENSIÓ

La denegació del dret a la llibertat d'expressió, a protestar i a influir en la política.

La denegació del dret a la llibertat d'informació

D: EXCLUSIÓ

La denegació del dret a participar plenament en la societat.

La denegació del dret a no ser discriminat i a ser tractat amb igualtat

POBRESA A CATALUNYA

Segons l'Idescat, a l'octubre de 2014 1 de cada 5 catalans estava en risc de pobresa (gairebé el 20% de la població)

SITUACIÓ A CATALUNYA

- Alt nombre de persones aturades i llars amb la gran majoria dels membres aturats
- Alt nombre de persones amb feina però amb condicions precàries (sou insuficient per viure)
- No poder pagar medicaments
- No poder pagar visites/operacions que no corren a càrrec de la seguretat social
- Les retallades al sector sanitari han reduït el nombre de metges i serveis
- Uns menors ingressos implica no poder gastar en productes alimentaris més cars com la carn.

- Alt nombre de persones/famílies que no poden pagar el lloguer o la hipoteca i són desnonats
- Les matrícules a la Universitat han doblat el preu. Per tant, menys persones es poden permetre estudiar, fet que condicionarà les seves oportunitats laborals en un futur
- Joves que han hagut d'optar per treballar en lloc d'estudiar degut a la situació familiar i els alts preus

- Entrada en vigor de la Llei de protecció a la seguretat ciutadana (lleï mordassa) que inclou multes elevades per a manifestacions no comunicades, protestes davant d'edificis emblemàtics, resistència a l'autoritat...

DRETS VIOLATS

Dret al treball

Dret a la salut

Dret a l'habitatge

Dret a l'educació

Dret a la llibertat d'expressió i d'opinió

Dret a un nivell de vida digna

Durant la crisi ha augmentat la pobresa infantil: 1 de cada 4 menors en risc de pobresa
Segons Intermon Oxfam, les 20 persones més riques d'Espanya tenen tants diners com el 30% de la població (14 milions de persones) -> desigualtat -> s'ha de treballar la redistribució de la riquesa

DRETS VIOLATS	EXEMPLES A LA COMUNITAT KIBERA	QUÈ PODRIEN FER ELS MEMBRES DE LA COMUNITAT	EXEMPLE D'ACTIVISME DE RUTH MUMBI	QUÈ PODRIA FER EL GOVERN KENYÀ I LES ONG
Dret al treball , a la lliure elecció del seu treball i a la protecció contra la desocupació	Poques oportunitats per a treballar i desenvolupar habilitats que els donin l'oportunitat de trobar feines millors. Les dones no guanyen suficient per alimentar la seva família ni pagar l'escola dels seus fills	Creació d'organitzacions entre els membres de la comunitat per defensar els seus drets com a treballadors. Exigir al govern kenyà programes que els proporcionin les habilitats per trobar feina.	Creació del grup Wamama wa Dhobi format principalment per dones que treballen com a empleades domèstiques. Aquest grup d'unes 150 dones serveix per compartir experiències i fer front a les injustícies que pateixen per part de les famílies per a les quals treballen. Algunes de les principals injustícies són rebre un sou per sota del salari mínim, no pagar-li el sou, abusos verbals i físics, assetjament i violència sexual. El problema és que la llei kenyana només reconeix a les treballadores domèstiques que viuen amb la família no les que només treballen per a elles. L'organització Wamama wa Dhobi els informa sobre els seus drets i els facilita l'accés a la justícia i, de fet, han aconseguit portar alguns casos als tribunals. També han organitzat campanyes per defensar millors condicions socials i econòmiques per a aquestes dones.	El govern i les ONG podrien treballar junts per proporcionar als residents les habilitats que necessiten per trobar feina. També podrien millorar les seves condicions de vida perquè hi hagi menys desigualtat entre rics i pobres a Nairobi.
Dret a l'educació	Moltes famílies no obtenen suficients ingressos per pagar l'escola dels seus fills. Sovint es dona prioritat als nens i no a les nenes perquè vagin a l'escola	Els mestres podrien sensibilitzar perquè hi hagi un canvi de mentalitat i que les famílies comprenguin que és igual d'important que les nenes vagin a l'escola com els nens perquè sinó ja se les priva d'un futur millor des de la infància. Exigir al govern que l'educació sigui completament gratuïta i de qualitat.	L'organització de la qual és líder Ruth Mumbi, Bunge la Wamama Mashinani (el Parlament de les dones) així com també el grup Wamama wa Dhobi educa a les dones sobre els seus drets, els dilemes socio-econòmics i la resposta que hauria de donar el govern enfront aquestes situacions. També han fet demandes per una educació gratuïta i de qualitat per a tots els nens i nenes.	El govern podria oferir beques perquè les famílies no hagin de pagar ni pel menjador, ni pel material dels nens en el cas de les escoles públiques. Les ONG podrien crear escoles i facilitar programes educatius.
Dret a la salut	No tenen accés a aigua potable, fet que facilita el contagi de malalties. Percentatge elevat de morts per VIH	Reivindicar al govern kenyà que millori l'accés a l'aigua potable, els sistemes de clavegueram, de recollir la brossa i l'accés a la salut. Conscienciar de la importància d'organitzar llocs concrets on llençar la brossa per evitar que estigui per tot arreu i garantir millors condicions de salubritat	Ruth Mumbi ha participat en manifestacions pacífiques per demanar la millora de la salut materna als barris marginals de Nairobi, doncs hi ha molts casos de dones embarassades que moren a la sala de maternitat per no ser ateses a temps o amb bones condicions.	El govern kenyà podria millorar les condicions de vida de la gent, per exemple, recollint la brossa i mantenint la xarxa de clavegueram igual que en la resta de comunitats del voltant. Hauria de millorar també el sistema sanitari públic. L'ajuda facilitada per les ONG podria utilitzar-se per millorar les condicions de vida mitjançant la construcció de pous, proporcionant xarxes de clavegueram i facilitar menjar/terres per cultivar
Dret a l'habitatge	Les "cases" on viuen són molt inestables, poc segures fet que posa en perill la seva vida. A més, normalment no són propietaris ni de la casa ni del terreny. Per tant són vulnerables en cas de desallotjament per part del govern	Exigir la titularitat de la terra. Segons la llei kenyana després de viure-hi 12 anys haurien de tenir dret a la propietat legal del terreny. A més les directrius de l'ONU estableixen que tots els desallotjaments forçosos són il·legals	Ruth Mumbi denuncia les condicions de les cases en què viuen i les condicions del terreny doncs suposa un perill per a la vida i la salut de les persones	El govern hauria de concedir la titularitat del terreny a les persones que porten vivint més de 12 anys. En cas que planegin un desallotjament, en cap cas hauria de ser forçós, haurien de prevenir als habitants o fer una consulta prèvia i oferir-los un habitatge alternatiu o una indemnització.
Dret a la seguretat de la persona	Les dones i nenes pateixen agressions i assetjaments sexuals pels carrerons del barri ja que no disposen d'enllumenat i són carrerons molt irregulars i de difícil accés	Exigir al govern que enllumeni els carrerons. Conscienciar als homes perquè respectin les dones i no les agredeixin ni les assetgin. Exigir a la policia més seguretat i que faci complir la justícia per als que cometien violacions i assetjaments sexuals	A través de Wamama wa Dhobi fan front a les agressions que pateixen les empleades domèstiques. Mitjançant Bunge la Wamama Mashinani apoderen a les dones, denuncien els casos de violència i assetjament sexual i han aconseguit portar alguns casos als tribunals	El govern podria donar directrius a la policia per a regular la seva conducta, garantint que les persones que cometen actes violents responen davant la justícia. També podria garantir l'enllumenat, millorar les condicions dels carrerons i la seguretat del barri. Les ONG podrien treballar amb la comunitat per educar a la gent sobre la importància de la seguretat als carrerons, sensibilitzar i conscienciar als homes de no agredir, ni violar, ni intimidar a les dones. La policia hauria d'assegurar la seguretat o almenys investigar els casos d'agressions i fer valer la justícia contra els agressors.
Dret a la llibertat d'expressió , a protestar i a influir en la política	No es mostra al vídeo. Però en general, la situació d'inseguretat, discriminació i indefensió sol intimidar a les persones a l'hora de manifestar-se i protestar.	Manifestar-se per protestar contra les violacions dels seus drets i exigir al govern de Kenya que millori les condicions de vida a Kibera perquè es puguin respectar i garantir els drets dels seus habitants.	Tant Wamama wa Dhobi com Bunge la Wamama són grups que, d'una banda, serveixen perquè les dones expressin les seves opinions sobre els seus casos particulars i les condicions socials, econòmiques i polítiques que viuen. D'altra banda, també organitzen campanyes de sensibilització i manifestacions per exigir millors condicions per a les dones en tots els nivells, sobretot, per a les dones que viuen als suburbis de Nairobi. Remarca que Ruth Mumbi va ser detinguda per participar en una manifestació en 2011 per protestar sobre l'alt nombre de morts de dones embarassades als centres de salut del seu barri. Arran d'aquest fet va ser acusada d'"incitació a la violència". Waremba Ni Yes, és també un moviment de dones joves en què participa Ruth Mumbi. L'objectiu és donar suport a la nova constitució de Kenya i promoure els drets garantits a la Constitució.	El govern podria permetre les protestes pacífiques i no reprimir-les ni detenir als manifestants. Mitjançant programes d'educació, els residents podrien conèixer millor els seus drets. El govern podria accedir a reunir-se amb la comunitat i escoltar-la per intentar trobar una solució a les seves condicions. Les ONG i altres entitats podrien fer campanya per convèncer al govern que escolti les demandes de la comunitat.

Ciutats

Defensores dels Drets Humans

Organitzen:

Participen:

Col·laboren:

